

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

4 decembrie 2018*

„Trimitere preliminară – Egalitate de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă – Directiva 2000/78/CE – Interzicerea discriminării pe motive de vârstă – Recrutare de agenți de poliție – Organ național constituit prin lege pentru a garanta aplicarea dreptului Uniunii într-un domeniu particular – Competența de a lăsa neaplicată legislația națională contrară dreptului Uniunii – Supremația dreptului Uniunii”

În cauza C-378/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda), prin decizia din 16 iunie 2017, primită de Curte la 22 iunie 2017, în procedura

Minister for Justice and Equality,

Commissioner of An Garda Síochána

împotriva

Workplace Relations Commission,

intervenienți:

Ronald Boyle și alții,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna R. Silva de Lapuerta (raportoare), vicepreședintă, domnii J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev și T. von Danwitz, doamna C. Toader și domnul F. Biltgen, președinți de cameră, domnii E. Levits, L. Bay Larsen, M. Safjan, C. G. Fernlund, C. Vajda și S. Rodin, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 5 iunie 2018,

* Limba de procedură: engleza.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Minister for Justice and Equality, pentru Commissioner of An Garda Síochána și pentru Irlanda, de M. Browne, de L. Williams și de T. Joyce, în calitate de agenți, asistați de A. Kerr, BL, și de B. Murray, SC;
- pentru Workplace Relations Commission, de G. Gilmore, BL, și de C. Power, SC, mandatați de S. Larkin, solicitor;
- pentru Ronald Boyle și alții, de D. Fennelly, BL, mandatat de M. Mullan, solicitor;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek, de J. Vlácil și de J. Pavliš, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de H. Krämer și de L. Flynn, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 septembrie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește problema dacă un organ național constituit prin lege pentru a garanta aplicarea dreptului Uniunii într-un domeniu particular trebuie să poată lăsa neaplicată o normă de drept național contrară dreptului Uniunii.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Minister for Justice and Equality (ministrul Justiției și Egalității, Irlanda) (denumit în continuare „ministrul”) și Commissioner of An Garda Síochána (Comisarul Poliției naționale, Irlanda), pe de o parte, și Equality Tribunal (Tribunalul pentru egalitate, Irlanda), pe de altă parte, ale cărui atribuții au fost asumate începând cu anul 2015 de Workplace Relations Commission (Comisia privind raporturile profesionale, Irlanda), în legătură cu competența acesteia din urmă de a decide să lase neaplicate anumite dispoziții din dreptul național contrare dreptului Uniunii.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Potrivit articolului 1 din Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (JO 2000, L 303, p. 16, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 7):

„Prezenta directivă are ca obiectiv stabilirea unui cadru general de combatere a discriminării pe motive de apartenență religioasă sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, în vederea punerii în aplicare, în statele membre, a principiului egalității de tratament.”

- 4 Articolul 3 alineatul (1) litera (a) din această directivă, intitulat „Domeniul de aplicare”, prevede:

„În limitele competențelor conferite [Uniunii], prezenta directivă se aplică tuturor persoanelor, atât din sectorul public, cât și din cel privat, inclusiv organismelor publice, în ceea ce privește:

- (a) condițiile de acces la încadrare în muncă, la activități nesalariate sau la muncă, inclusiv criteriile de selecție și condițiile de recrutare, oricare ar fi ramura de activitate și la toate nivelurile ierarhiei profesionale, inclusiv în materie de promovare;

[...]”

- 5 Articolul 9 alineatul (1) din directiva menționată, inserat în capitolul II din aceasta, intitulat „Căi de recurs și aplicarea dreptului”, are următorul cuprins:

„Statele membre asigură ca procedurile judiciare și administrative, inclusiv procedurile de conciliere, dacă este necesar, care reglementează respectarea obligațiilor care decurg din prezenta directivă, să fie accesibile tuturor persoanelor care se consideră lezate prin nerespectarea față de ei a principiului egalității de tratament, chiar după ce au încetat relațiile în care discriminarea se presupune a se fi produs.”

Dreptul irlandez

- 6 Potrivit articolului 34 din Bunreacht na hÉireann (Constituția irlandeză):

„1 Justiția se realizează în instanțe judecătorești stabilite de lege, de judecători numiți în condițiile prevăzute de prezenta Constituție și, în afara cazurilor speciale limitativ prevăzute de lege, ședințele de judecată sunt publice.

2 Instanțele trebuie să includă:

i instanțe de prim grad de jurisdicție;

ii o instanță de apel și

iii o instanță de ultim grad de jurisdicție.

3 1° Instanțele de prim grad de jurisdicție trebuie să includă o High Court [Înalta Curte] investită cu o competență de fond deplină de prim grad și cu competența de a soluționa toate aspectele și chestiunile de drept sau de fapt, în materie civilă sau penală.

2° În afara unor dispoziții contrare ale prezentului articol, competența High Court [Înalta Curte] se extinde la problema validității oricărei legi prin raportare la dispozițiile prezentei Constituții, nicio astfel de chestiune neputând fi invocată (prin concluziile cererilor, prin motive sau prin alte metode) în fața unei alte instanțe stabilite prin prezentul articol sau prin orice alt articol din prezenta Constituție în afara High Court [Înalta Curte], a Court of Appeal [Curtea de Apel] sau a Supreme Court [Curtea Supremă].”

7 Potrivit articolului 37 alineatul 1 din Constituția irlandeză:

„Nicio dispoziție din prezenta Constituție nu poate interzice exercitarea unor funcții și competențe limitate de natură judiciară, în alte materii decât cea penală, de orice persoană sau organ autorizat în mod corespunzător prin lege să exercite aceste funcții și competențe, indiferent dacă acea persoană sau acel organ nu are calitatea de judecător sau de instanță desemnată ori stabilită în temeiul prezentei Constituții.”

8 Măsurile naționale de transpunere a Directivei 2000/78 în materie de încadrare în muncă, inclusiv de recrutare, sunt prevăzute în Employment Equality Acts 1998-2015 (Legile din 1998-2015 privind egalitatea în materie de încadrare în muncă, denumite în continuare „Legile privind egalitatea”), al căror articol 77 alineatul (1) prevede:

„Persoana care susține [...] că a suferit o discriminare [...] prin nerespectarea [Legilor privind egalitatea] poate [...] cere repararea prin sesizarea directorului general al Comisiei privind raporturile profesionale [...]”

9 Articolul 82 din Legile privind egalitatea stabilește diverse măsuri corective care pot fi dispuse de directorul general al Comisiei privind raporturile profesionale. Acesta din urmă poate, în primul rând, să dispună plata unei despăgubiri sub formă de restanțe salariale (în caz de nerespectare a obligației de remunerație egală) pentru o perioadă de activitate care a debutat cu cel mult trei ani înaintea datei de sesizare, în sensul articolului 77 alineatul (1) din aceste legi, care a condus la decizia directorului general, în al doilea rând, să dispună aplicarea egalității de remunerație începând cu această dată, în al treilea rând, să dispună despăgubirea pentru efectele actelor de discriminare sau de prejudiciere care au avut loc cel târziu cu șase ani înaintea datei de sesizare, în sensul articolului 77 din respectivele legi, în al patrulea rând, să dispună egalitatea de tratament în orice materie pertinentă în cauză, în al cincilea rând, să oblige una sau mai multe persoane identificate în decizie să adopte măsurile specificate în aceasta sau, în al șaselea rând, să dispună reintegrarea sau reangajarea, cu sau fără despăgubire.

10 Norma 5 alineatul (1) litera (c) din Garda Síochána (Admissions and Appointments) Regulations 1988 [Regulamentul din 1988 privind Poliția națională (recrutare și numire)], astfel cum a fost modificată prin Garda Síochána (Admissions and Appointments) (Amendment) Regulations 2004 [Regulamentul din 2004 privind Poliția națională (recrutare și numire) (modificare)] (denumit în continuare „Regulamentul «recrutare și numire»”), prevede:

„Sub rezerva prezentului regulament, Comisarul nu poate admite o persoană la cursurile de formare profesională decât dacă

[...]

(c) s-a asigurat că persoana în cauză are cel puțin 18 ani și cel mult 35 de ani de ani în prima zi a lunii în care un anunț pentru ocuparea postului respectiv a fost publicat pentru prima dată într-un ziar cu răspândire națională;

[...]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

11 Domnul Ronald Boyle și alte două persoane (denumiți în continuare „domnul Boyle și alții”) au fost excluși de la procedura de recrutare de noi agenți în cadrul An Garda Síochána (Poliția națională, Irlanda) pentru motivul că depășiseră vârsta maximă de recrutare prevăzută de Regulamentul „recrutare și numire”.

- 12 În urma aceste decizii, domnul Boyle și alții au introdus o acțiune la Equality Tribunal (Tribunalul pentru egalitate).
- 13 Domnul Boyle și alții au susținut că stabilirea unei vârste maxime de recrutare în cadrul forțelor de poliție națională constituie o discriminare interzisă atât de Directiva 2000/78, cât și de dispozițiile din dreptul irlandez care transpun această directivă.
- 14 Ministrul a invocat necompetența Equality Tribunal (Tribunalul pentru egalitate) pentru motivul că măsura care impunea vârsta maximă de recrutare în cadrul forțelor de poliție națională este o dispoziție de drept național, astfel încât doar instanțele constituite în temeiul Constituției irlandeze sunt competente pentru a decide, dacă este cazul, să nu aplice o asemenea dispoziție. Cu toate acestea, Equality Tribunal (Tribunalul pentru egalitate) a decis să continue examinarea respectivei acțiuni și a indicat totuși că, în cadrul acelei proceduri, el urma să analizeze și să se pronunțe asupra problemei de competență ridicate de ministru.
- 15 Ministrul a sesizat High Court (Înalta Curte, Irlanda) cu o cerere prin care această instanță să interzică, pe calea unei ordonanțe adresate Equality Tribunal (Tribunalul pentru egalitate), să acționeze într-o manieră care ar fi, eventual, nelegală.
- 16 High Court (Înalta Curte) a admis această cerere a ministrului prin intermediul unei ordonanțe ce interzicea Equality Tribunal (Tribunalul pentru egalitate) să se pronunțe asupra acțiunii formulate de domnul Boyle și alții. Astfel, High Court (Înalta Curte) a considerat că Equality Tribunal (Tribunalul pentru egalitate) nu avea competența de a adopta o decizie obligatorie din punct de vedere juridic prin care să constate incompatibilitatea dreptului național cu dreptul Uniunii, întrucât această competență este în mod expres rezervată High Court (Înalta Curte) în temeiul articolului 34 din Constituția irlandeză.
- 17 Equality Tribunal (Tribunalul pentru egalitate) a formulat recurs împotriva acestei ordonanțe la instanța de trimitere, Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda).
- 18 Instanța de trimitere subliniază că, în dreptul național, Equality Tribunal (Tribunalul pentru egalitate), între timp devenit Comisia privind raporturile profesionale, nu este competent pentru a lăsa neaplicate dispoziții din dreptul național pe care le-ar considera contrare dreptului Uniunii. Doar High Court (Înalta Curte) ar beneficia de o astfel de competență și ar putea, în acest sens, să fie sesizată în mod valabil cu privire la un litigiu care, dacă acțiunea este admisă, ar implica să se lase neaplicată o dispoziție de drept național, sub rezerva unui apel la Court of Appeal (Curtea de Apel, Irlanda) sau a unui recurs la instanța de trimitere.
- 19 Prin urmare, aceasta din urmă consideră că, în dreptul național, competența de a soluționa cauze privind egalitatea în materie de încadrare în muncă este repartizată între, pe de o parte, Comisia privind raporturile profesionale, competentă pentru marea majoritate a cauzelor, și High Court (Înalta Curte), pe de altă parte, atunci când a admite o cerere în acest domeniu ar impune în special să se lase neaplicate norme de drept național care nu ar fi conforme cu dreptul Uniunii. De asemenea, instanța de trimitere este de părere că, în dreptul național și pentru a garanta respectarea dreptului Uniunii, High Court (Înalta Curte) este competentă să adopte orice măsură necesară pentru a pune în aplicare drepturi recunoscute de dreptul Uniunii.
- 20 În continuare, Supreme Court (Curtea Supremă) a analizat problema dacă o astfel de repartizare de competențe în ordinea juridică internă respectă principiile echivalenței și efectivității enunțate de jurisprudența Curții.
- 21 În această privință, instanța de trimitere consideră, pe de o parte, că, întrucât o astfel de repartizare este susceptibilă să se aplice în orice domeniu juridic, indiferent dacă este național sau ține de dreptul Uniunii, principiul echivalenței este în mod evident respectat.

- 22 Pe de altă parte, această instanță consideră că respectiva repartizare de competențe, potrivit căreia High Court (Înalta Curte) trebuie să fie sesizată cu cauzele care implică o eventuală neaplicare a unor norme de drept național contrare dreptului Uniunii, este conformă principiului efectivității, în măsura în care această din urmă instanță este competentă pentru a garanta respectarea oricărui drept recunoscut de dreptul Uniunii și, în acest context, pentru a lăsa, dacă este cazul, neaplicate dispozițiile de drept național care stabilesc vârsta maximă de recrutare ca agent de poliție și care ar fi contrare dispozițiilor din dreptul Uniunii privind egalitatea în ceea ce privește încadrarea în muncă, iar aceasta într-un mod care nu face excesiv de dificilă aplicarea dreptului Uniunii.
- 23 Comisia privind raporturile profesionale susține, în ceea ce o privește, că, în calitate de organ ținut de obligația generală de a garanta respectarea dreptului național și a dreptului Uniunii privind egalitatea în ceea ce privește încadrarea în muncă, ea trebuie să dispună de toate competențele necesare în acest scop. Prin urmare, ea consideră că repartizarea competențelor între High Court (Înalta Curte) și ea însăși nu este conformă dreptului Uniunii, întrucât această repartizare o pune în imposibilitatea de a se conforma obligației menționate.
- 24 În acest context, Supreme Court (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Atunci când

- a) un organ național este constituit prin lege și are competența generală de a asigura, *inter alia*, aplicarea dreptului Uniunii într-un domeniu specific;
- b) dreptul național impune ca un asemenea organ să nu aibă competență într-o serie limitată de situații în care o cale de atac efectivă ar impune înlăturarea aplicării unei norme naționale, în temeiul dreptului național sau al dreptului Uniunii, și
- c) instanțe naționale corespunzătoare ar avea competența de a pronunța orice decizie adecvată de înlăturare a aplicării dreptului național, necesară pentru a asigura respectarea normei de drept al Uniunii în discuție, ar avea competența de a soluționa cauze în care o asemenea cale de atac este necesară, ar avea competența în asemenea cauze de a adopta orice măsură impusă de dreptul Uniunii și considerată conformă cu principiile echivalenței și efectivității în jurisprudența Uniunii,

organul constituit prin lege trebuie să fie totuși considerat a avea competența să soluționeze o cale de atac împotriva unei norme de drept național contestată din perspectiva încălcării dreptului Uniunii relevant și, în cazul în care admite calea de atac respectivă, trebuie să înlătore aplicarea acelei norme naționale, deși dreptul național conferă unei instanțe constituite în temeiul Constituției, iar nu organului în discuție, competență în toate cauzele în care validitatea unei norme este contestată, indiferent de motiv, sau în care se solicită înlăturarea aplicării unei norme?”

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 25 Guvernul ceh contestă admisibilitatea cererii de decizie preliminară, subliniind caracterul vag al acesteia, precum și faptul că instanța de trimitere nu precizează dispozițiile din Directiva 2000/78 cu care legislația națională ar fi în contradicție.
- 26 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul cooperării dintre aceasta din urmă și instanțele naționale, instituită prin articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare, pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în

cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (Hotărârea din 27 iunie 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, punctul 24 și jurisprudența citată).

- 27 Rezultă că întrebările privind dreptul Uniunii beneficiază de o prezumție de relevanță. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 27 iunie 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, punctul 25 și jurisprudența citată).
- 28 De asemenea, este important ca instanța națională să indice motivele exacte care au determinat-o să reflecteze asupra interpretării dreptului Uniunii și să considere necesar să adreseze Curții întrebări preliminare (Hotărârea din 21 noiembrie 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, punctul 21 și jurisprudența citată).
- 29 În speță, deși cauza principală are ca origine acțiunea introdusă de candidați care au fost excluși de la o procedură de recrutare de agenți în poliția irlandeză și care vizează să denunțe incompatibilitatea stabilirii, prin Regulamentul „recrutare și numire”, a unei vârste maxime de recrutare cu Directiva 2000/78 și cu Legile privind egalitatea, rezultă totuși din decizia de trimitere că, în cadrul procedurii pendinte în fața sa, instanța de trimitere are îndoieli în ceea ce privește compatibilitatea cu dreptul Uniunii, în special cu principiul supremației acestuia, a repartizării de competențe între High Court (Înalta Curte) și Comisia privind raporturile profesionale, astfel cum rezultă această repartizare din interpretarea legislației naționale de către Supreme Court (Curtea Supremă), în temeiul căreia această comisie nu are competența de a lăsa neaplicată o dispoziție națională care ar fi contrară respectivei directive.
- 30 În consecință, Curtea dispune de elementele necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate și, prin urmare, cererea de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la întrebarea preliminară

- 31 Prin intermediul întrebării sale, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul Uniunii, în special principiul supremației acestuia, trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia un organ național constituit prin lege pentru a garanta aplicarea dreptului Uniunii într-un domeniu particular nu este competent pentru a decide să lase neaplicată o normă de drept național contrară dreptului Uniunii.
- 32 Din decizia de trimitere reiese că, potrivit dreptului irlandez, astfel cum este interpretat de Supreme Court (Curtea Supremă), există o repartizare de competențe între instanțele desemnate ca atare de dreptul național și Comisia privind raporturile profesionale. Pe de o parte, aceasta din urmă este competentă pentru a se pronunța asupra acțiunilor îndreptate împotriva unor măsuri sau decizii pretins incompatibile cu Directiva 2000/78 și cu Legile privind egalitatea și, pe de altă parte, High Court (Înalta Curte) este competentă atunci când admite o astfel de acțiune ar impune să se lase neaplicată sau să se anuleze o dispoziție națională contrară dreptului Uniunii.
- 33 În această privință, cu titlu introductiv, trebuie subliniat, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 45 din concluzii, că trebuie să fie făcută o distincție între competența de a lăsa neaplicată, într-o anumită cauză, o dispoziție de drept național contrară dreptului Uniunii și competența de a anula o astfel de dispoziție, care are efectul – mai larg – de a o priva pe aceasta de orice validitate.

- 34 Astfel, revine statelor membre să desemneze instanțele și/sau instituțiile competente pentru a controla validitatea unei dispoziții naționale și de stabili căile de atac și procedurile care permit să se conteste această validitate și, atunci când acțiunea este fondată, să anuleze respectiva dispoziție, precum și, dacă este cazul, să determine efectele unei astfel de anulări.
- 35 În schimb, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, supremația dreptului Uniunii impune ca instanțele naționale însărcinate cu aplicarea, în cadrul competențelor proprii, a dispozițiilor dreptului Uniunii să aibă obligația de a asigura efectul deplin al acestor dispoziții, lăsând, la nevoie, neaplicată, din oficiu, orice dispoziție națională contrară, fără să solicite și fără să aștepte eliminarea prealabilă a acestei dispoziții naționale pe cale legislativă sau prin orice alt procedeu constituțional (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 1978, *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, punctele 17, 21 și 24, precum și Hotărârea din 6 martie 2018, *SEGRO și Horváth*, C-52/16 și C-113/16, EU:C:2018:157, punctul 46 și jurisprudența citată).
- 36 Prin urmare, este incompatibilă cu cerințele inerente înseși naturii dreptului Uniunii orice dispoziție dintr-o ordine juridică națională sau orice practică legislativă, administrativă sau judiciară care ar avea ca efect diminuarea eficacității dreptului Uniunii prin negarea instanței competente să aplice acest drept a prerogativei de a face, chiar în momentul acestei aplicări, tot ceea ce este necesar pentru a înlătura dispozițiile legislative naționale care ar constitui eventual un obstacol în calea eficacității depline a normelor direct aplicabile ale dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 1978, *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, punctul 22, Hotărârea din 19 iunie 1990, *Factortame și alții*, C-213/89, EU:C:1990:257, punctul 20, precum și Hotărârea din 8 septembrie 2010, *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, punctul 56).
- 37 Or, aceasta ar fi situația în cazul în care, în ipoteza unui conflict între o dispoziție de drept al Uniunii și o lege națională, soluția acestui conflict ar fi rezervată unei autorități, alta decât instanța chemată să asigure aplicarea dreptului Uniunii, investită cu o putere de apreciere proprie (Hotărârea din 8 septembrie 2010, *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, punctul 57 și jurisprudența citată).
- 38 Astfel cum a statuat Curtea în mai multe rânduri, această obligație de a lăsa neaplicată o legislație națională contrară dreptului Uniunii aparține nu numai instanțelor naționale, ci și tuturor organelor statului, inclusiv autorităților administrative însărcinate să aplice, în cadrul competențelor proprii, dreptul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 iunie 1989, *Costanzo*, 103/88, EU:C:1989:256, punctul 31, Hotărârea din 9 septembrie 2003, *CIF*, C-198/01, EU:C:2003:430, punctul 49, Hotărârea din 12 ianuarie 2010, *Petersen*, C-341/08, EU:C:2010:4, punctul 80, și Hotărârea din 14 septembrie 2017, *The Trustees of the BT Pension Scheme*, C-628/15, EU:C:2017:687, punctul 54).
- 39 Rezultă că principiul supremației dreptului Uniunii impune nu numai instanțelor de judecată, ci și tuturor entităților statului membru să dea efect deplin normelor Uniunii.
- 40 În lumina acestor considerații este necesar să se răspundă la întrebarea adresată.
- 41 În această privință, trebuie arătat că, potrivit articolului 9 din Directiva 2000/78, statele membre asigură ca procedurile judiciare și administrative, inclusiv procedurile de conciliere, dacă este necesar, care reglementează respectarea obligațiilor care decurg din această directivă să fie accesibile tuturor persoanelor care se consideră lezate prin nerespectarea față de ele a principiului egalității de tratament.
- 42 Rezultă din acest articol că este de competența statelor membre să determine procedurile care urmăresc asigurarea respectării obligațiilor care rezultă din Directiva 2000/78.

- 43 În speță, astfel cum reiese din informațiile care figurează în cererea de decizie preliminară, legiuitorul irlandez a ales să confere competența specifică de a asigura respectarea Directivei 2000/78 Comisiei privind raporturile profesionale. Potrivit articolului 77 alineatul (1) din Legile privind egalitatea, care conțin măsurile de transpunere a acestei directive în dreptul irlandez, orice persoană care susține că a suferit o discriminare prin nerespectarea acestor legi poate, astfel, să solicite repararea prejudiciului pe care consideră că l-a suferit prin sesizarea acestei comisii.
- 44 Astfel cum reiese din dosarul prezentat Curții, Comisia privind raporturile profesionale este un organ constituit de legiuitorul irlandez pentru a îndeplini obligația impusă Irlandei în temeiul articolului 9 din Directiva 2000/78.
- 45 În acest context, deși Comisia privind raporturile profesionale, în calitate de organ investit de legiuitorul național cu competența de a garanta aplicarea principiului nediscriminării în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă, astfel cum este concretizat de Directiva 2000/78 și de Legile privind egalitatea, este sesizată cu un litigiu în care se pune în discuție respectarea acestui principiu, principiul supremației dreptului Uniunii impune ca aceasta să asigure, în cadrul acestei competențe, protecția juridică ce decurge pentru justițiabili din dreptul Uniunii și să garanteze efectul deplin al acestuia, lăsând, la nevoie, neaplicată orice dispoziție eventual contrară din legea națională (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 noiembrie 2005, Mangold, C-144/04, EU:C:2005:709, punctul 77, Hotărârea din 19 ianuarie 2010, Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, punctul 53, și Hotărârea din 19 aprilie 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, punctul 35).
- 46 Astfel, ar fi contradictoriu ca particularii să poată invoca dispozițiile dreptului Uniunii într-un domeniu specific în fața unui organ căruia dreptul național i-a atribuit competența de a soluționa litigiile în acest domeniu și ca respectivul organ să nu aibă totuși obligația de a aplica aceste dispoziții, înlăturându-le pe cele din dreptul național care nu sunt conforme dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 iunie 1989, Constanzo, 103/88, EU:C:1989:256, punctul 31).
- 47 În plus, atât timp cât Comisia privind raporturile profesionale trebuie să fie considerată o „instanță”, în sensul articolului 267 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 martie 2014, Z., C-363/12, EU:C:2014:159), ea poate sesiza Curtea, în temeiul acestui articol, cu o problemă de interpretare a dispozițiilor pertinente ale dreptului Uniunii și, întrucât este ținută de hotărârea dată cu titlu preliminar de Curte, ea trebuie să aplice imediat respectiva hotărâre, lăsând, la nevoie, din oficiu, neaplicate dispozițiile contrare din legislația națională (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 aprilie 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, punctele 32, 34, 39 și 40).
- 48 Dacă un organ precum Comisia privind raporturile profesionale, investit prin lege cu misiunea de a asigura aplicarea și respectarea obligațiilor care rezultă din aplicarea Directivei 2000/78, nu ar putea constata că o dispoziție națională este contrară respectivei directive și, în consecință, nu ar putea decide să lase această dispoziție neaplicată, efectul util al normelor Uniunii în domeniul egalității în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă ar fi diminuat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 septembrie 2003, CIF, C-198/01, EU:C:2003:430, punctul 50).
- 49 Or, nu se poate admite ca norme de drept național, fie ele de ordin constituțional, să aducă atingere unității și eficacității dreptului Uniunii (Hotărârea din 8 septembrie 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, punctul 61).
- 50 Rezultă din principiul supremației dreptului Uniunii, astfel cum a fost interpretat de Curte în jurisprudența menționată la punctele 35-38 din prezenta hotărâre, că organele însărcinate să aplice, în cadrul competențelor proprii, dreptul Uniunii au obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a garanta efectul deplin al acestui drept, lăsând, la nevoie, neaplicată orice dispoziție sau jurisprudență națională care ar fi contrară dreptului menționat. Aceasta presupune că aceste organe, pentru a

asigura efectul deplin al dreptului Uniunii, nu trebuie nici să solicite, nici să aștepte eliminarea prealabilă a unei astfel de dispoziții sau jurisprudențe pe cale legislativă sau prin orice alt procedeu constituțional.

- 51 În consecință, împrejurarea indicată de instanța de trimitere că dreptul național permite, în speță, particularilor să introducă în fața High Court (Înalta Curte) o acțiune întemeiată pe o pretinsă incompatibilitate a unei dispoziții naționale cu Directiva 2000/78 și acestei din urmă instanțe, dacă admite acțiunea, să lase neaplicată dispoziția națională în cauză nu este de natură a repune în discuție concluzia care precedă.
- 52 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că dreptul Uniunii, în special principiul supremației acestuia, trebuie să fie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia un organ național constituit prin lege pentru a garanta aplicarea dreptului Uniunii într-un domeniu particular nu este competent pentru a decide să lase neaplicată o normă de drept național contrară dreptului Uniunii.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 53 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Dreptul Uniunii, în special principiul supremației acestuia, trebuie să fie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia un organ național constituit prin lege pentru a garanta aplicarea dreptului Uniunii într-un domeniu particular nu este competent pentru a decide să lase neaplicată o normă de drept național contrară dreptului Uniunii.

Semnături